

La batalla de Palestina

La cimera de la Lliga Àrab es va reunir a Beirut els passats dimecres i dijous 27 i 28 de març, per donar suport pla de pau de l'Àrabia Saudita, presentat, amb una bona dosi d'oportunisme, fa un mes per Abdal·lah, el príncep hereu dels Saud. Els altres països àrabs moderats, és a dir, els que depenen dels EUA per a mantenir la seva estabilitat interior, bàsicament Egipte i Jordània, s'hi han agafat com a un clau ardent. Riad, el Caire i Amman necessiten aferrar-se a qualsevol cosa que els doni un respir entre el descontentament dels seus pobles, que no comprenen el silenci oficial davant les matances de palestins i l'amenaça creixent contra l'Iraq, i la pressió de l'administració nord-americana, que vol algun aliat —més que Ariel Sharon— a l'Orient Mijà per a la seva campanya antiterrorista.

Molt significativament, fa quinze dies Washington va posar vaselina al pla saudita amb la redacció de la resolució 1.397. El Consell de Seguretat de l'ONU donava suport al "concepte d'una regió en què dos estats, Israel i Palestina, visquin junts l'un al costat de l'altre dins de fronteres segures i reconegudes". Els Estats Units donaven un pas cap als saudites, que han proposat a Beirut la retirada israeliana a les fronteres de 1967, és a dir, la desocupació de Cisjordània, Gaza, Jerusalem est i el Golan, a canvi de "normalitzar" les relacions entre els països àrabs i Israel.

La resolució 1.397 i el pla saudita han rebut tota mena de suports directes. Potser el més obert ha estat el de la Declaració de Barcelona de la Unió Europea, fa dues setmanes. Però curiosament els protagonistes, si bé cap s'ha atrevit a rebutjar la iniciativa, tampoc no s'hi han pronunciat a favor. Síria va ser l'únic país que es va abstenir al Consell de Seguretat. Palestins i israelians miren amb des-

confiança qualsevol pla, immersos en una batalla de tot o res. Potser el més clar ha estat el Govern israelià. Un conseller de Sharon ha arribat a dir que el pla saudita constituïa una maniobra de Riad per congraciarse amb Washington després dels atemptats de l'11 de setembre, protagonitzats majoritàriament per ciutadans saudites.

La primera prova de foc del pla Abdal·lah haurà estat Beirut. Cal veure si, com va dir en un principi el príncep hereu, a canvi de la retirada israeliana els àrabs ofereixen a Israel una "normalització", que inclogui la pau i l'intercanvi d'ambaixadors, o només "la pau definitiva", com va afirmar fa uns dies el seu cosí, Saud al Faisal, ministre d'Afers Estrangers saudita. Són matisos importants: la primera versió seria acceptable per als partits de l'esquerra israeliana, que en podria fer un incentiu electoral amb vista als propers comicis, que s'han de celebrar abans d'un any. La segona donaria arguments als ultranacionalistes que

La Declaració de Barcelona de la Unió Europea, i sobretot, la resolució 1.397 del Consell de Seguretat de l'ONU favorables a la creació d'un estat palestí són resultat de la batalla d'aquest poble àrab que Israel perdrà.

creixen a l'ombra de les posicions intransigents de l'altre bàndol.

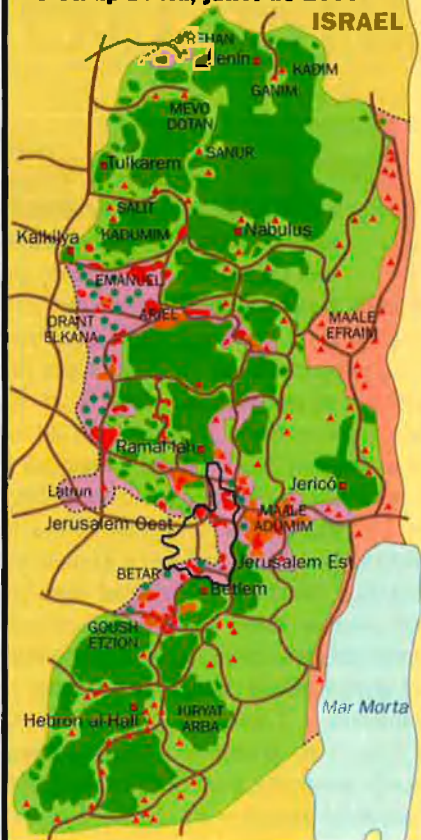
Castells de sorra. S'aprovi la versió que s'aprovi, el pla Abdal-lah, avui per avui, és un castell de sorra, i començarà a esvaïr-se en concloure la cimera de Beirut. El motiu és simple: el pla parteix de la legalitat internacional que reconeix els territoris palestins –i el Golan siríà com a territoris ocupats–. Però per a l'actual Govern israelià són “territoris en disputa”, als quals tenen els mateixos drets israelians i palestins. A més, la pràctica quotidiana d'Ariel Sharon, després d'un any en el poder, ha fet d'aquestes zones camps de batalla, àrees que l'exèrcit israelià ha rebut l'ordre polític de reconquerir per enterrar els míseros resultats obtinguts en vuit anys de procés de pau.

La possible importància del pla saudita s'haurà de veure a més llarg termini, probablement quan ja ningú no se'n recordi. Al marge de donar arguments a l'oposició israeliana d'esquerra els propers mesos, caldrà estar atents per veure fins on arriba el suport que li donen els Estats Units en l'era post-Sharon. El garant i mediador del procés de pau ara enterrat, l'administració nord-americana del fill del president que el va construir, comença a donar símptomes de cansar-se de la manca d'iniciativa política de Sharon.

La resolució 1.397 n'és una mostra. Després que Sharon ha estat el cap de govern més assidu a la Casa Blanca –quatre visites en un any–, Washington comença a necessitar distanciar-se'n. El primer que ha grinyolat és l'argument fal·laç del primer ministre que Israel està en la mateixa trinxera que els Estats Units en el combat contra el terrorisme. Sharon confon els desitjos amb la realitat i ha arribat a dir d'Arafat que “és el nostre Bin Laden”. Igualment ha comparat sovint l'Autoritat Palestina amb Al-Qaida. Tot plegat, molt recurrent, però incòmode per a Washington quan l'islamista saudita ha deixat de ser l'enemic a batre i ara es busca ampliar el terreny d'operacions antiterroristes cap a un escenari més ample i complex. Un gran teatre d'operacions, des de l'Àsia Central fins el golf Pèrsic, on es juguen les principals bosses de combustible del món, la font de poder més sensible per als interessos d'un presi-

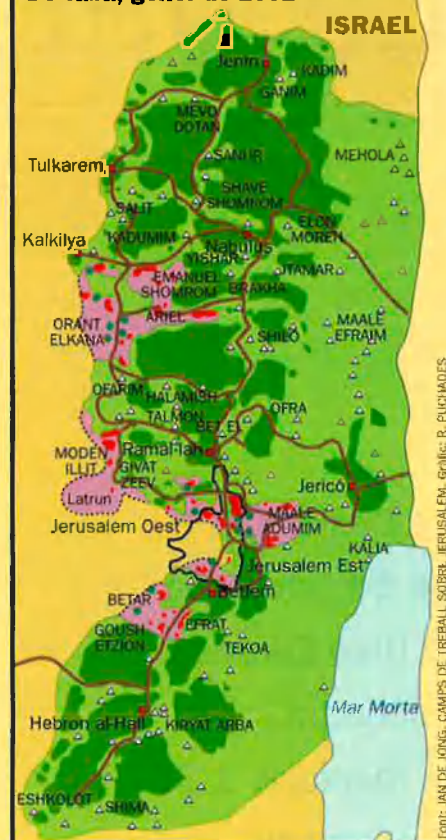
Propostes israelianes presentades en les discussions

De Camp David, juliol de 2000

- Territoris autònoms palestins
- Territori previst per a l'estat palestí
- Ciutats palestines annexionades
- Territoris annexionats per Israel
- Zona de seguretat israeliana en projecte
- Colònies israelianes i projectes d'extensió
- Límit municipal de Jerusalem ampliat després de la guerra del 1967

De Taba, gener de 2001

- Territoris autònoms palestins
- Territori previst per a l'estat palestí
- Ciutats palestines
- Territoris annexionats per Israel
- Colònies israelianes annexionades
- Colònies israelianes abans de ser desmantellades
- Límit municipal de Jerusalem ampliat després de la guerra del 1967

dent que ha fet la seva carrera a Texas, la pàtria de les petroleres nord-americanes.

L'aventura iraquiana. No pot ser casual que el projecte de resolució 1.397 sortís de la Casa Blanca, en paral·lel amb el viatge del mediador nord-americà pel Pròxim Orient, Anthony Zinni, encara a la regió; i amb la gira d'onze dies per l'Orient Mitjà que tot just ha acabat el vicepresident Dick Cheney. Zinni intenta calmar, almenys temporalment, el clima d'enfrontament obert entre israelians i palestins, mentre que Cheney s'ha encarregat de la prioritat número 1 de

l'administració: la reconstrucció de la coalició antiiraquiana, ara disfressada d'aliança antiterrorista, que hauria de permetre a Washington llançar un atac devastador contra Bagdad amb la finalitat declarada de derrocar Saddam Hussein d'aquí a la fi d'any. Bona prova que els interessos dels Estats Units i d'Israel no són un calc és el fracàs de la gira de Cheney. Ni tan sols Kuwait, l'aliat número 1 de Washington al golf Pèrsic des que li va retornar la independència amb la guerra del Golf, s'ha mostrat partidari d'una campanya militar contra l'Iraq. No parlem ja de l'Àrabia Saudita. L'argument

Tornar a Taba

Miguel Ángel Moratinos, l'ambaixador europeu pel procés de pau, ho ha repetit fins a la desesperació l'últim any: "Cal tornar a Taba; l'alternativa és el desastre." I el desastre és el que s'ha acabat imposant a israelians i palestins.

Taba és l'estació balneària del Sinaí on totes dues parts van arribar més lluny en el procés de pau, fins al punt que gairebé firmaren un tractat definitiu. L'únic mediador en aquella ocasió va ser el mateix Moratinos, i ell és el dipositari d'aquell principi d'acord no tancat, bàsicament perquè les eleccions israelianes eren al cap d'una setmana i ja era clar que Ariel Sharon les guanyaria. Recentment els papers de Taba han sortit a la llum, potser per mostrar a tots dos pobles que la pau era a l'abast només fa tretze mesos. El diari israelià *Ha'aretz* n'ha publicat els detalls.

S'ha escrit molt sobre les propostes israelianes a Taba i sobre la presumpta oportunitat històrica que Arafat hauria perdut si rebutjava les concessions de l'últim Govern laborista israelià, el d'Ehud Barak. Es va dir el mateix d'Arafat quan va rebutjar les propostes israelianes a Camp David sis mesos abans, el juliol de 2000, però si es comparen els mapes s'entén per què els palestins no van acceptar aquelles fronteres, pel mateix motiu que van rebutjar les de Taba, perquè volen més territori.

Els israelians han aconseguit convèncer el món que, a Taba, Barak va oferir a Arafat fins a un 94% de Cisjordània. Si mirem el mapa (a la pàgina anterior) que resulta dels papers negociats veurem que, d'aquell 94%, no tot era de Cisjordània, sinó que se'n descomptava d'entrada Jerusalem est, que representa un 6% de tot el territori. Israel tampoc no considerava que fos Cisjordània el sortint de Latrun, a la carretera entre Tel Aviv i Jerusalem. El còmput total real que es va posar davant els palestins era aproximadament un 85% de tota la Cisjordània ocupada el 1967. La millor oferta fins ara, és cert, entre 10 i 15 punts per sobre del que es va oferir a Camp David, però lluny encara del que és acceptable pels palestins.

La importància tant de Camp David com de Taba no són les fronteres, sinó que Israel va acceptar finalment la idea que la so-

birania de Jerusalem era negociable, com també ha resultat negociable el dret al retorn d'alguns refugiats palestins. Israel va arribar a parlar de real·lotjar-ne, dins les seves fronteres, uns quaranta mil, dels prop de quatre milions que hi ha. Aquests són els principals mèrits de l'equip negociador de Barak, encapçalat per l'aleshores ministre d'Exteriors, Shlomo ben Ami.

L'aportació més interessant de Taba van ser, sobretot, les propostes israelianes sobre Jerusalem est. Es reconeixia als palestins el dret a proclamar la capital en aquest sector ocupat de la ciutat, i fins i tot s'albirava la possibilitat que les mesquites d'Omar i al-Aqsa passessin a sobirania palestina, així com els barris musulmà i cristià de la Ciutat Vella de Jerusalem.

Taba, contràriament al que van fer creure els israelians, era el millor punt de partida per a un acord final, però no podia ser l'últim pas, perquè encara quedava massa lluny de les aspiracions dels palestins. Avui, tot i que això pugui semblar una bogeria, ens recorda fins a quin punt s'equivoca l'actual Govern israelià, convençut que pot rendir els palestins i obligar-los a acceptar un estat de "bantustans", d'enclavaments més o menys autònoms entre controls militars israelians que els impediria qualsevol continuïtat territorial i viabilitat econòmica.

Només una ment fanàtica com la d'Ariel Sharon pot imaginar que aconseguirà doblegar els palestins, que aconseguirà que algun líder palestí firmi la pau definitiva amb Israel per encara menys del que Arafat es va negar a acceptar a Taba. El fet és el contrari: la política intransigent israeliana porta els palestins a posicions més maximalistes. Saben, a més, que el rellotge corre contra Israel. Sense un estat palestí independent, d'aquí a deu o vint anys ja hi haurà més palestins que jueus a la suma d'Israel, Cisjordània i Gaza. L'estat jueu entraria en l'era de l'apartheid.

L'organització pacifista israeliana Pau Ara ha fet públic que Ariel Sharon ha creat trenta-quatre nous assentaments a Cisjordània, des que va formar govern fa un any. Sense comptar els barris jueus de Jerusalem est, a Cisjordània ja hi viuen 220.000 colons jueus. **J. R.**

és molt senzill: "Kuwait –diu l'emir– creu que hi ha altres prioritats a la regió abans que un atac contra l'Iraq, que portaria més caos i desunió al món àrab." Naturalment, l'objectiu número 1 dels àrabs és que Sharon deixi de matar palestins.

I malgrat tot, no és previsible que el primer ministre israelià canviï de tàctica. Sharon, passats ja els setanta, no n'ha tingut mai una altra, i, de fet, està repetint el que se li va veure fa vint anys al Líban: conquesta de Beirut –ara, de Ramal·lah–, aniquilació de l'OAP –ara, de l'Autoritat Palestina–, intent d'assassinar Arafat –ara, d'eliminar-lo políticament–. És pre-

visible, però, que els resultats també es repeteixin: Ramal·lah continuarà essent palestina; l'Autoritat Palestina, que no té alternativa, es recuperarà; Arafat sobreviurà políticament al seu enemic, que ja va haver de dimitir mig any després de la conquesta de Beirut a causa de la seva brutalitat, en aquella ocasió als camps de refugiats de Sabra i Xatil·la.

L'aleshores ministre de Defensa israelià va aconseguir transformar la guerra civil entre libanesos en una guerra d'alliberament contra l'ocupant israelià, i finalment va ser un laborista, Ehud Barak, que divuit anys després, el 2000, va ha-

ver de tancar aquell capítol dolorós amb una retirada incondicional del Líban. Sharon tornarà a deixar l'executiu del seu país en una situació crítica, perquè ha aconseguit transformar la segona Intifada en una autèntica guerra d'independència, en una batalla de Palestina que Israel no pot guanyar, com França no va guanyar la batalla d'Alger. Tard o d'hora, Israel haurà de tornar a la taula de les concessions, a la mateixa taula de Taba de la qual Barak va ser expulsat per Sharon fa poc més d'un any.

Joan Roura